

תאריך: 4.5.2020
בתשובה נא לציין: 110062

בפקס: 02-9977341
ובדוא"ל: mnz@mgar.co.il
דחוף!

לכבוד
תא"ל רסאן עליאן
ראש המינהל האזרחי

המוקד להגנת הפרט

مركز الدفاع عن الفرد

שלום רב,

הנדון: מניעת הכניסה של חקלאים למרחב התפר בשל וירוס הקורונה
שלנו: מכתבינו 110062 מיום 18.3.2020 ומיום 30.3.2020
שלכם: מכתבכם מיום 31.3.2020

רחוב אבו עוביידה 4
ירושלים 97200
טל. 02.6283555
פקס. 02.6276317

شارع أبو عبيده ٤
القدس ٩٧٢٠٠
هاتف. ٠٢. ٦٢٨٣٥٥٥
فاكس. ٠٢. ٦٢٧٦٣١٧

mail@hamoked.org.il
www.hamoked.org.il

1. בפנייתנו מיום 18.3.2020 התייחסנו לשורה של הגבלות שהוטלו על הגישה של חקלאים המחזיקים בהיתרי כניסה למרחב התפר לאדמותיהם שבגדה המערבית בשל וירוס הקורונה, וביניהן מניעת המעבר של חקלאים שגילם מעל חמישים בשערים שבגדר ההפרדה; סגירת שערים בגדר ההפרדה; וקביעה של מכסות של 250 חקלאים בלבד שיוורשו להיכנס למרחב התפר ביום.
2. הזכרנו שהפרקליטות מסרה למוקד להגנת הפרט שלא פורסמו הנחיות הנוגעות לאופן הטיפול בהיתרי כניסה למרחב התפר בתקופת ההתפשטות של וירוס הקורונה, וציינו שמניעת הגישה של אנשים לאדמות שבבעלותם הפרטית, ושאינן בישראל, פוגעת בצורה קשה ביותר בזכויות היסוד שלהם לקניין, לחופש העיסוק ולחופש תנועה, ושהיא נעשית, ככל הנראה, בחוסר סמכות.
3. בהמשך לכך פנינו לקצין פניות הציבור במינהל האזרחי ביום 30.3.2020 וביקשנו לקבל מענה למכתב מיום 18.3.2020, ובנוסף ביקשנו לדעת "מהי מדיניות המנהל האזרחי בנוגע למרחב התפר: האם החקלאים בעלי היתרי הכניסה אל מרחב התפר יכולים להמשיך להגיע אל אדמתם? האם השערים החקלאיים נפתחים בהתאם ללוח הזמנים הקבוע? האם הנפקת היתרים חדשים נמשכת?".
4. בפנייה הודגש כי החשיבות של החקלאות המקומית מתגברת בתקופה זו, וכי יש לאפשר לכל החקלאים להגיע לאדמותיהם כדי שתנובת האדמה שלהם לא תיפגע והיבול יגיע אל השווקים.
5. ביום 31.3.2020 התקבל מכתבו של קצין פניות הציבור במינהל האזרחי, ובו יוחסו ההגבלות על הכניסה של החקלאים למרחב התפר להגבלות התנועה שהוטלו "בכל העולם (וגם בשטחי ישראל והרשות הפלסטינית)" לצורך מאבק בהתפשטות של וירוס הקורונה. המכתב מפנה לצו בדבר הגבלת פעילות (נגיף הקורונה החדש 2019) (יהודה ושומרון) (מס' 1832 (הוראת שעה), התש"ף-2020.
6. על פי המכתב, המפקד הצבאי החליט לצמצם את הכניסה למרחב התפר למינימום ההכרחי, ולאפשר לחקלאים להיכנס אליו רק לצורך טיפול בגידולים המחייבים טיפול דחוף ויומיומי.

המוקד מודה למאות האנשים והנזפים בישראל ובעולם התומכים בפעילותו. עיקר המימון מקורו בישויות מדיניות זרות.

Founded by Dr. Lotte Salzberger
Registered Association
מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
עמותה רשומה
استه دلوطة زلتسبرغر -
مكتب الشكاوي - جمعية مسجلة

7. במכתב לא נמסר כל פירוט של מדיניות הכניסה למרחב התפר בתקופה זו מעבר לדברים הכלליים האלה. צוין כי ניתן למצוא מידע על המגבלות באתר "אלמונסק".
8. מאז התקבלו במוקד להגנת הפרט דיווחים נוספים, מהם עולה כי הוטלו מאוחר יותר הגבלות קשות וגורפות עוד יותר, במסגרתן נמנעת כמעט לחלוטין הכניסה של בעלי ההיתרים למרחב התפר.
9. כך, למשל, נמסר למוקד להגנת הפרט כי **כל היתרי הכניסה למרחב התפר הוקפאו לתקופה בלתי מוגבלת**. בחלק מהנפות הונפקו היתרים מיוחדים, בתוקף לחודש בלבד, עבור חקלאים המגדלים גידולים עונתיים, גידולי חממות וכיו"ב, אך רק מיעוט קטן מהחקלאים קיבל היתרים כאלה ורובם נותרו ללא כל אפשרות לגשת לאדמותיהם.
10. בנוסף, מספר מעברים בגדר ההפרדה נסגרו, וביניהם שער עאנין 214, שער שקד/טורה 300, מחסום ברטעה 356, בו מתאפשר כעת מעברם של תושבי קבע בלבד, שער מגן דן, שהוזכר בפנייתנו הראשונה, ועוד מספר שערים.
11. כמו כן, תושבים רבים מנפת ג'נין מחזיקים בהיתרי תעסוקה מסחרית במרחב התפר. בשל ההקפאה של ההיתרים האלה ומניעת המעבר של התושבים בשערים ובמחסומים שבגדר ההפרדה, אין בידיהם להגיע למקומות העבודה שלהם, ובתי העסק סגורים מזה כחודש וחצי, על אף שהחקיקה וההנחיות הרלוונטיות מתירים את פתיחתם.
12. ההקפאה הגורפת של היתרי הכניסה למרחב התפר פגעה גם בתושבי קבע המתגוררים במרחב התפר. גדר ההפרדה עוברת בתוך העיר נזלת עיסא שבנפת טולכרם, כך שכמאה מתושביה מתגוררים במרחב התפר. אותם אנשים מחזיקים בהיתרי תושב קבע במרחב התפר, אך מאז אמצע חודש מרץ הצבא מונע מהם לעבור במחסום נזלת עיסא 526 והם נותרו לכודים במובלעת שבמרחב התפר. הצבא הנפיק מספר היתרים מיוחדים התקפים לחודש אחד, המאפשרים לבעליהם לצאת מהמובלעת כדי לרכוש מזון וכיו"ב. אולם, הונפקו כעשרה היתרים כאלה בלבד, ולכל יתר התושבים אין כל אפשרות לצאת ממרחב התפר.
13. למיטב ידיעת המוקד להגנת הפרט, אין כל עיגון נורמטיבי להחלטות הגורפות ומרחיקות הלכת בעניין ההקפאה של היתרי הכניסה למרחב התפר, מניעת המעבר של בעלי ההיתרים בשערים ובמחסומים שבגדר ההפרדה, והנפקת ההיתרים ה"מיוחדים" וקצרי הטווח בתקופה זו. היתרים אלו אינם עולים בקנה אחד עם הוראות נהליכם, הקובעים את סוגי ההיתרים, תוקפם והקריטריונים להנפקתם.
14. החלטות אלה אף אינן עולות בקנה אחד עם ההוראות שהוחלו בגדה המערבית לצורך ההתמודדות עם ההתפשטות של וירוס הקורונה, כפי שנטען במכתבו של קצין פניות הציבור.
15. כאמור במכתבו של קצין פניות הציבור, הגבלות התנועה הרלוונטיות נקבעו בצו בדבר הגבלת פעילות (נגיף הקורונה החדש 2019) (יהודה ושומרון) (מס' 1832) (הוראת שעה), תש"ף-2020 (להלן: **צו בדבר הגבלת פעילות**).
16. צו זה מתיר "הגעה של עובד למקום עבודה שהוא רשאי לעבוד בו לפי כל דין ותחיקת ביטחון, וחזרה ממנו" (סעיף 2(א)). ההגדרה של "מקום עבודה" כוללת "כל מקום שנעשית בו עבודה לצורכי עסק או משלח יד" (סעיף 1).

17. חריג זה חל, בין היתר, על מי שעוסק בחקלאות, וכן על מי שעובד בעסק במרחב התפר. אין כל מקום למניעה מאנשים אלו להגיע למקומות העבודה שלהם בטענה שהדבר נגזר מצו זה, כאשר הצו מתיר זאת בפירוש.

18. כך גם לגבי תושבי הקבע של מרחב התפר המתגוררים בנזלת עיסא. אנשים אלה רשאים לצאת מבתיהם למגוון מטרות שהוזכרו בצו בדבר הגבלת פעילות. אין כל יסוד למניעה מהם לצאת ממרחב התפר לצורך המטרות שהותרו להם בפירוש בחקיקה הרלוונטית.

19. כאמור, במענה לבקשתנו לקבל מידע על המדיניות שלכם בעניין הכניסה למרחב התפר בתקופה זו הופנינו על ידי קצין פניות הציבור לאתר "אלמונסק". אולם, לא מצאנו נהלים או הנחיות רלוונטיים באתר זה.

20. עם זאת, בדף הפייסבוק של "אלמונסק" פורסמה ביום 28.4.2020 כתבה מצולמת, שבה הוסבר כי החקלאות בגדה המערבית נמשכת כרגיל <https://www.facebook.com/watch/?v=2667671946890162>. בכתבה מופיע קמ"ט מקרקעין במינהל האזרחי, מר סמיר מעדי, אומר כי "תחום החקלאות ממשיך לפעול באופן רגיל, על מנת להבטיח את שיווק המוצרים החקלאיים הפלסטיניים". לאחר מכן כתבת בשם ליאור אומרת: "שלום, למרות התפשטות וירוס הקורונה באיזור, העבודה בתחום החקלאות ממשיכה והיום אנחנו באיזור ג'יוס, שידועה בגידולי הפירות שלה ובעיקר השסק". הקצין מעדי אומר: "היום אנחנו באיזור קלקיליה. כאן מתחילה עונת השסק ויש לנו באיזור לא פחות משבעים דונמים של שסק. מבחינת כמות הייצור, כל דונם מפיק כשלושה טונות של פרי שסק. אנחנו במינהל האזרחי כל הזמן ממשיכים בתמיכה בחקלאי הפלסטיני, כדי להבטיח את שיווק המוצרים מהם לישראל". כלומר, אין כל מניעה מלעסוק בחקלאות באופן הרגיל בשל וירוס הקורונה, ואין מקום למנוע את הדבר מבעלי ההיתרים.

21. על כן, אם אכן הוקפאו היתרי הכניסה למרחב התפר ונסגרו השערים בגדר ההפרדה כפי שנמסר לנו, נבקש שהחלטות אלה יבוטלו לאלתר, ושיופשו ההיתרים ויפתחו השערים והמחסומים בגדר ההפרדה, על מנת שבעלי ההיתרים יוכלו להיכנס למרחב התפר ולצאת ממנו בכפוף להגבלות שנקבעו בד"ן.

22. אם הדיווחים שפורטו לעיל אינם מדויקים, וזו אינה המדיניות הננקטת על ידיכם, נבקש כי תודיעו לנו בדחיפות מהי מדיניותכם בעניין השימוש בהיתרי כניסה למרחב התפר, ההנפקה שלהם והמסירה שלהם לתושבים בתקופה זו, ובעניין הפתיחה של השערים והמחסומים שבגדר ההפרדה.

23. בנוסף, בין אם מדיניותכם היא כפי שפירטנו במכתב זה ובין אם לא, נבקש לדעת אם היא פורסמה, ואם כן, היכן, ונבקש לקבל העתק מהנהלים או ההנחיות הרלוונטיים.

24. יובהר כי אם לא יתאפשרו כניסתם של בעלי ההיתרים למרחב התפר ויציאתם ממנו בתוך שבועיים, ניאלץ לפנות לבית המשפט לקבלת סעד.

25. לטיפולכם המהיר ולקבלת מענה בכתב נודה.

בכבוד רב,

תהילה מאיר, עו"ד

העתק:

תא"ל אייל טולדנו, יועמ"ש גדה